

ROVBLADET

Augusti 1987

28

Medlemsblad för HEDESUNDA HEMBYGDSFÖRENING

Hedesaunda Missionsförsamlings styrelse på 1930-talet.

Stående fr. v.: Erik Lund, Ölbo, Carl Uggla, Brunn, Bernhard Vickström,
Ölbo, Jakob Svedlund, Svarta, Arvid Qvist, Brunn.

Sittande fr. v.: Per Gustavsson, Ölbo, Gustav Eriksson, Ölbo, försam-
lingens pastor Björklund, Erik Lund, Ölbo, Anders Andersson, Brunn.

Vibro.

Hedesunda sockens enda garveri har legat i Vibro cirka 300 m västnordväst om Hedesunda kyrka och omedelbart nordväst om korsningen mellan vägen från kyrkan norrut mot Brunn och Svarta- eller Svartbyån. Den tidigaste till namnet kände garvaren här var Gustaf Sandberg, och antalet företrädare är okänt. Den garvare han köpte av var emellertid så gammal, att han vid den tidpunkten önskade draga sig tillbaka. Då Sandberg, som avled år 1893, senast 1892 blivit svårt sjuk, efterträddes han av sin gesäll Gustaf Pettersson, som sannolikt under första världskriget avled — i lungsot liksom sin företrädare. En garvargesäll vid namn Forssell övertog rörelsen, men ville med hänsyn till de båda företrädarnas dödsorsak icke använda något av deras boningshus, varför han rev dem och byggde sig ett nytt. Att döma av denna investering torde rörelsen ännu ha gått någorlunda bra, men då omsättningen tenderade att minska, drog sig Forssell vid ungefär 60 års ålder redan efter högst tre år tillbaka, med litet pengar på fickan, anses det. Garvargården sålde han till en icke garvare, och rörelsen upphörde.

Garvargården i Vibro. T. v. garveribyggnaden med ett tillbygge längst t. v., som sannolikt inrymt några kar. En yttertrappa har funnits under altanens högra del och har mynnat i dess högra ände. Den lägre byggnaden i mitten har med säkerhet använts inom garverirörelsen och torde ursprungligen kunna ha varit en äldre garveribyggnad. Det låga skjulet innehöll grisstia, ladugård (garvare Sandberg hade tidvis en ko) m. m. Den vita byggnaden t. h. är det äldre boningshuset. Bakom skjulet skymtar det boningshus, som Sandberg uppförde, då han blev sjuk, och bebodde sitt sista levnadsår.

VI TURISTAR I GRANN SOCKNAR

lördagen den 29 augusti med avfärd kl. 9 från Brandstationen.

I Österfärnebo berättar Gunnar Herou om Stålbo och Oppsjö,

Koversta visas av John Olsson.

I Årsunda blir Sven Åresund färdledare.

Priset för bussresan är 50 kr. Anmälningar till Birgit Kvist, tel. 10421.

Ta med matsäck!

Erik Wickberg:

En till
i bykistan

En 1600-talsbondes affärer i Ås i Hedesunda

»Norrgårds» i Ås, Hedesunda, är en gammal gård, som varit i samma släkts ägo åtminstone sedan 1750. Innehavarna har också varit noggranna med att hålla reda på alla till hemmanet hörande värdepapper, och den nuvarande ägaren, Per Persson, äger därför i sitt gårdsarkiv en imponerande bunt handlingar av olika slag.

Bland handlingarna tilldrar sig de två äldsta särskilt intresse. Den ena är ett jämnt 350 år gammalt köpebrev på en hemmansdel i Ås, den andra är ett 12 år yngre dombrev, som utgör den juridiska bekräftelsen på såväl detta köp som ytterligare tvenne sådana, och den huvudagerande i samtliga dessa affärstransaktioner är bonden Anders Knutsson i Ås.

Vem denne Anders Knutsson var, därom vet man inte mycket. Varken släktgårdsdiplomet eller släktgårdsregistret över Hedesunda nämner honom bland Norrgårdshemmanets innehavare, men eftersom de ovannämnda handlingarna bevarats bland gårdspappren, ligger det ju nära till hands att förmoda, att han på ett eller annat sätt var knuten till just denna gård. Hans tycks f. ö. ha tillhört en släkt, som varit spridd vida omkring med anknytningar till både Järlåsa, Sala och Hille, och av handlingarna framgår också, att han 1614 var tolvmän vid tinget i Hedesunda, där underlagmännen i Gästrikland Hans Larsson Rizanesander då förde ordet på rikskanslern och lagmannen över »Västernordlanden med Lappeland» Axel Oxenstiernas vägnar.

Det intressanta köpebrevet

som är daterat »Hedesunda kyndelsmässodagen anno 1602», torde kunna räknas som en av de äldsta bevarade handlingarna av detta slag inom landskapet. Det är skrivet med typisk och f. ö. ganska svåriläst 1600-talsstil och ly-

der i särskilt vad stavningen beträffar moderniserat skick sålunda:

Bekänna vi oss efterskrivne, P(er) Ols(son) boende i Järlås(a) samt min halvbroder Eric Märthes(son), att vi have varit hos vårt syskonbarn Anders Knutsson i Ås i Hedesunda socken i Gästrikland och handlat med honom om sin arvelott, (som) är tillfallen i för(enämn)de Ås efter vår moder hustru Marit, och have så överens varit, att oss är tillfallit ett halvt öresland jord, det vi honom fritt tillsagt have, och have han oss därför redeligen givit 6 lod sølv (silver) och 3 marker pengar, och låte vi oss därmed väl benöje, och vele (vilja) att ingen av oss eller vårom efterkommandom (våra efterkommande) honom härutinnan hindra eller kvälja skole, utan efter vårt samtel(iga) både för förenämnde jord och gård och och huru därtill höra kan, skall komma honom och hans arvingom obehindrat och oklandrat till i evärdelig tid; Och giver vi för(enämn)de Anders Knutsson fullmakt därpå taga dom och lagmansbrev, när honom så synes. Vittnesmän över denna handel äre beskedelige män Jöns Ps (Persson) i Ullelanda och Måns Knutsson i Ås samt hans eget bomärke, som jorden sålt have.

Under överenskommelsen finns tre bomärken ritade, av vilka ett — en femuddig stjärna — överensstämmer med bomärket för Ås n:o 6, medan man förgäves söker efter »Norrgårds» Ås typiska märke, en liksidig triangel med tvenne skaftade och utåtböjda vimplar i toppen. Därav skulle man möjligen kunna misstänka, att Anders Knutsson närmast vore hemmahörande i Ås n:o 6, men inte heller för den saken finns något stöd i det ovannämnda släktregistret för Hedesunda. Den möjligheten är ju f. ö. inte heller utesluten, att »stjärnan» tillhör den i handlingen omnämnde vittnesmannen Måns Knutsson i Ås, eller att denne Måns och Anders rentav var bröder och alltså båda härstammade från Ås n:o 6.

Det dröjde som sagt 12 år

innan Anders Knutsson begärde dombrev på ovannämnda »arvelott» och samtidigt på tvenne andra hemmanslotter, som han köpt i Ås. Det skedde den 10 okt. 1614, då Hans Larsson Rizanesander höll ting i Hedesunda i närvaro av landsskrivaren över Gästrikland Erich Nilsson. I dombrevet anges emellertid kuriöst nog de två säljarna Per Olofsson och Erich Mårtensson som Anders Knutssons syskonbarn, dvs tvärt emot vad köpebrevet uppger.

Anders Knutsson fick då också dombrev på ett halvt öresland jord och hus i Ås, som han köpt av två andra syskonbarn. Olof Jonsson och dennes syster Ingeborg i Elkeby, Sala socken, vilka därvid handlade även på sina övriga syakons vägnar. För den affären fick Anders Knutsson betala »en sølvsked så god som sju marker penningar och brutet (oarbetat) sølv för en mark penningar, så ock (i) gott mynt penningar sju marker».

Den tredje transaktionen, som upptas i dombrevet, gällde likaledes ett halvt öresland jord och hus i Ås, som Anders Knutsson bekommit av Nils Olofsson i Björke, Hille socken, och hans syster Ingeborg Håkansdotter med anledning av att Anders hade »väl fostrat och sytt deras saliga moder Sigrid i Ås».

Dombrevet fastslår att samtliga dessa personer »avhänt sig sina barn och efterkommande förenämnde jord och hus och tillägnat dem Anders Knutsson, hans barn och efterkommande till evärdlig egendom, närby och ferne (nära och fjärran), i våte och torre, intet undantaget, som därtill av ålder legat have och än till ligga kan». Som vittnen till köpen nämnes Jöns Persson i Ullelanda, Måns Knutsson i Ås, Olof Jönsson i Berg, Bengt Olofsson i Gisselbo och Per Andersson i Ölbo, och slutligen uppräknas i dombrevet »de tolv (bisittarna) i rätten», bland vilka man också finner — Anders Knutsson själv.

Erik Wickberg:

En till i bykistan

Den indelte soldaten och hans rotebönder

Innan indelningsverket avskaffades genom en kungl. kungörelse av den 29 nov. 1901, som bl. a. föreskrev att det efter ingången av 1904 skulle upphöra i mån av manskaps och hästars avgång, utgjorde knektarna, vare sig de nu tjänade som soldater, båtsmän eller ryttare, en integrerande del av befolkningen. Ännu i våra dagar finns en och annan av de gamla knektarna i livet, och överallt i bygderna kan man alltså skymta deras små röda stugor, sommartid inbäddade i lumrig fruktträdsgårdsbakom röde spjälstaket och spireahäckar. På ett fåtal ställen hänger också fortfarande den inramade knektavlan kvar över ingången, i vit sirlig skrift förtäljande torpinnehavarens nummer, namn och kompani, och bland gårdspappren eller i bykistan finns kanske också i behåll den indelte knektens kontrakt med roten om att tjäna kung och fosterland.

De tidigare av dessa kontrakt tillförsäkrade knekten under hans och hans makas livstid både torp och något jord samt därutöver olika slags årliga förmåner in natura. Därvidlag utbildades med tiden en viss kutym inom varje socken, och knektkontrakten avspeglar på det sättet samtidigt skiftningsarna i generositeten hos rotebönderna i olika landsändar. På sina håll fick sålunda knekten sin tomt och en bördig jordbit i nära anslutning till byn, på andra platser däremot fick han slå ned sina bopålar i någon stenig skogsbäck långt utanför byns bolstad. På så sätt nödgades han ofta att utföra en omfattande odlargärning, vars spår på många håll alltså är synliga i form av omsorgsfullt upplagda stengårdsgårdar och rösen.

Hur hedesundasoldaten hade det i gamla tider, kan man utläsa av följande soldatkontrakt, daterat den 26 juli 1818 och förvarat i As-böndernas bykista.

Emot det att denne vår Soldat af oss ingen matsäck eller resepenningar vid inträffande Commenderingar fordrar, befriar vi honom från all slags ersättning till den med Kongelige Majestät och Kronan ingongne Mötes- och passvolance-afgiften; der-jemte tillägga vi honom följande lön och Särskilte förmåner:

1:mo) Erholler han vår Soldat N:o 34 Olof Sundqvist 2 Tunnor 4 fjerdingar Säd, helften Råg och korn fast mått.

2:o) Erholler han $2\frac{1}{2}$ skålpund Säfvel-varor, bestående af kött, fläsk och Smör, med Två delarne Kött och Två delarne fläsk och smör tillsammans.

3:o) Årspengar erholler han 40 daler Banco.

4:o) Bonings plats erholler han af Anders Olson vid hemsta (ett) Vretskifte om 6 Kapplands vidd; dessutom af samtliga Rote-hollare ett Tunn-lands vidd att odla vid hemsta skogsskifte. Boningsplats och vretland beholles i hans och hans Hustrus lifstid, så framt han ej från Byter sig roten innan Tjenstetiden slut.

5:o) Öppen jord lämnar vi honom om Två fjerding-land i Vretarne; Som han får beholla i Tjenstetiden.

6:o) Äng lämnar jag Anders Olson honom på Görson, den så kallade Skrufvens Rögningen, om 15 Bölers vidd; af mig Per Jansson erholler han vid den så kallade Södra muren om 9 Bölers vidd; På samma ställe lämnar jag Jacob Olofson 9 Bölers vidd; För tillsammans på hela Roten $5\frac{1}{2}$ Skrindrums Vidd, som beholles Blott i Tjenste-tiden.

7:o) Hus-Timmer, Vedbran (d) och Stängnings-fång samt bete för sine Kreatur får han till eget behof oklandrat Njuta och Begagnas i sin och sin hustrus lifstid.

Med ofvan skrefne Contract och öfverenskommelser förklarar vi oss å ömse sidor fullkomligt Nögd samt förbinder oss alla de-

lar fullgöra. Som våra egenhändiga Bomärken Bekräftat, som skedde i Hedesunda och Åhs den 26 Juli 1818.

N:o 1 Anders (bomärke) Olofsson. N: 2 Per (bom.) Jansson. s. 2 Jon (bom.) Olofsson, alla i Åhs.

Olof 34 Sundqvist, genom Nyström.

Vittnar: Joh. Nyström.

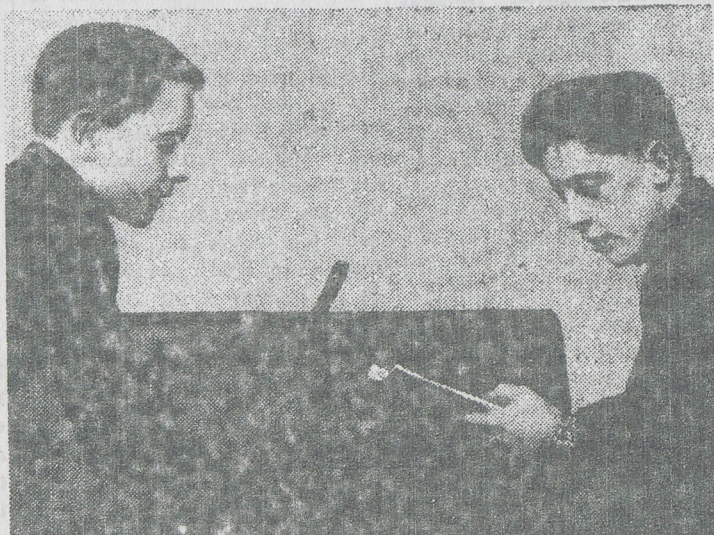
Längre fram på 1800-talet blev det emellertid allt vanligare, att in-natura-förmånerna helt eller delvis utbyttes mot kontanter, och av de knektar, som lejdes under indelningsverkets sista år, föredrogo kanske de flesta denna form av överenskommelse. Följande soldatkontrakt från Ovan-sjö kan tjäna som exempel härpå:

Som drängen Jan Ander-Son är Sinnad at gifwa Sig til Soldatt, Så har han med Soldat-Roten N:o 2 inom Ofwansjö Compagni up-jort Et så lydande Contract, nemligen att han skall för warje år bekomma Attatio fem (85) Riksdaller i Riksgelds-Seölar i lön. Och om han blir beödrad (beordrad) til moläger (Mohed) håller På Något annat, må han af Roten äga Skijs (skjuts) til Compagniets Samlings-ställe Som til Uglebo (i) Torsåker håller bäck (i) Ofwansjö. wästerberg den 18 jan. 1836.

med ofwanstående Contract förklarar jag mig Niögd (nöjd). Jan ander-Son

Zakris (bom.) Ers-Son. Anders (bom.) Ers-Son i Ofwansjö, wal (Vall). Jöns (bom.) Ander-Son.

vittnar: Abraham Holder på wästerberg. Per Jan-Son i bro.

Även ungdomen av i dag är intresserad av bykistans innehåll. Här ovan har söner till sexmannen Per Persson i Ås, Hedesunda, fått tag på någon gammal byhandling.

Emigranter till Amerika

Detta är en förteckning över personer, vilka uttagit flyttningsbetyg i Hedesunda för emigration till Amerika mellan åren 1865-1940. Den är upprättad efter anteckningar av Carl David Othzén, Gruvberget, och Tore Larsson, Jordbro.

Några fullföljde ej sina emigrationsplaner utan kvarstannade i Sverige och många återvände till fäderneslandet efter något år där. Kämt är att många Hedesundabor skrivna i andra församlingar emigrerade och därför ej finnes i Hedesunda församlings bokföring över utflyttade och således ej finnes med i denna förteckning.

1865	Mosell, Johan Gustaf,	6/3 1836	dagakarl	Högnäs
	h. Stina Nilsson,	9/10 1836		
	b. Greta Lisa,	20/9 1859		
	Carl Olof,	30/6 1861		
	Anna Brita,	11/12 1863		
1867	Larsson Sjöblom, Erik,	6/3 1842		
	Olsson Holm Erik,	3/4 1844		
1868	Olsson Boman, Daniel,	26/12 1825	fördelstagare	Flatön
	h. Carin Olsson,	25/9 1824		
	b. Anna,	20/1 1860		
	Daniel Olof,	7/3 1862		
	Persson Edvall, Erik,	3/10 1841	snickargesäll	Brunn
1869	Olsson, Nils,	25/5 1845	dagakarl	Ölbo
	Persson Hedman, Per,	7/8 1841	dagakarl	Berg
	Olsson Ullander, Nils,	4/9 1838	dagakarl	Bäck
	h. Brita Ersdotter,	3/10 1845		
1870	Persdotter, Brita,	4/9 1848	piga	Gilleråsen
	Rosén, Carl Alexius,	20/12 1844	garvargesäll	Nordanbro
1871	Larsdotter, Carin,	6/8 1852		Staf
1874	Ersson, Per,	4/6 1844	bondson	Ölbo
1875	Larsson, Lars,	29/3 1854		
	Andersson, Anders,	2/8 1855		
	Gustafsson, Erik,	12/4 1854		
1879	Persson Lek, Per	2/12 1852		Sevalbo
1880	Andersson Östlund, Anders	20/1 1851	skomakare	Östanhede
	Olsson Brovall, Olof,	3/8 1857	arbetskarl	Ön
	Larsson Lindvall, Erik,	22/3 1855	arrendatorson	Staf
	Hedlund, Lars,	3/5 1857	"	"
	Olsson, Per,	18/8 1861	dräng	Ölbo
	Persdotter, Brita,	1/2 1862	piga	Sända
	Larsson Frank, Anders,	16/12 1852	arbetskarl	Sevalbo
	Gustav			
	Englund, Erik,	18/8 1855	bondson	Kågbo
	Larsson Vestlin, Anders,	18/2 1852	arbetare	Svarta
	Olsson, Olof	13/7 1856	bondson	Landa

1880	Åsbrink, Johan,	15/11 1857		Harv
	Andersdotter, Stina,	25/4 1855		Ysjön
	Olsson, Lars,	19/1 1859		
1881	Ersson Palm, Jonas,	12/9 1855	bondson	Bastfallet
	Andersson, Anders,	17/12 1841	arbetare	Harv
	h. Olsdotter, Lena,	28/1 1839		
	Östlund, Erik,	18/1 1864	dräng	Hallsbo
	Ersson Lund, Erik,	30/8 1857	bondson	Ullanda
	h. Olsdotter, Stina,	29/12 1857		
	b. Axel Erik,	2/3 1878		
	Carl Olof,	21/5 1880		
	Ersson Lundal, Olof,	28/7 1859	dräng	Oppåker
	Jonsson, Anders,	2/2 1857	fördelstag.son	Brunn
	Ersdotter, Marta,	19/6 1852	piga	Brunn
	Jonsson, Per,	15/10 1855	dräng	Ålbo
	Nilsson, Lars,	8/3 1835	arrendator	Nordansjö
	h. Andersdotter, Brita,	11/2 1838		
	b. Anna Stina,	18/1 1869		
	Catarina,	17/6 1872		
	Pettersson, Cristina,	8/12 1860	piga	Oppåker
	Ersdotter, Margta,	19/6 1852		
	Englund, Anders,	2/2 1857		
1882	Lundin, Anders,	5/12 1855	arbetare	Viken
	h. Bäcklin, Cristina Sofia	30/8 1860		
	Larsson Lind, Olof,	30/3 1854	dräng	Ålbo
	Sundberg, Gustaf Adolf,	19/1 1865	arbetare	Backa
	Andersson, Erik,	6/2 1864	bondson	Flaten
	Olsson Nord, Per,	29/3 1862	bondson	Byn
	Nordin, Per,	17/2 1861	bondson	Norrsveden
	Larsson Östlund, Per,	5/5 1859	arbetare	Gisselbo
	h. Johansson, Anna Erita	22/9 1846		
	Eklund, Olof Herman,	2/5 1860		Ålbo
	h. Ersdotter, Stina,	23/11 1856		
	b. Stina ,	30/6 1881		
	Larsson, Per	9/5 1857	arbetare	Flösta
	h. Jonsdotter, Carin,	9/12 1854		
	b. Lars,	18/1 1880		
	Johan,	23/2 1882		
	Persson Lejon, Lars,	29/6 1849	arbetare	Gisselbo
	Olsson, Jöns,	29/4 1844	bondemåg	Brunn
	h. Olsdotter, Carin,	11/3 1844		
	b. Olof,	12/4 1867		
	Anders,	13/3 1870		
	Johan,	8/6 1877		
	Erik,	12/4 1879		

1882	Olsson Eklund, Per,	3/4	1845		
	h. Anna Carlsdotter	20/11	1855		
	d. Anna Brita	21/5	1880		
	Persson, Per	4/1	1856	dräng	Kofsta
	Englund, Anders,	25/11	1849	arbetare	Berg
	h. Carin Persdotter,	4/5	1847		
	b. Anna Helena,	17/2	1879		
	Anders Petter,	20/4	1881		
	Olsson, Brita,	1/5	1864	bondsdotter	Landa
	Persson Sundkvist, Jonas,	6/6	1852	arbetare	Ås
					Ås
1883	Sundell, Per,	11/4	1862		
	Persdotter, Stina,	30/1	1856		
1884	Larsdotter, Lena,	5/10	1857	bondsdotter	Kågbo
1885	Lundberg, Anna Lena,	4/6	1869	arbetardotter	Backa
	Björklund, Lars,	25/3	1862		
	Ersdotter Lund, Anna Stina	5/10	1867		Ullanda
	Granberg, Cristina,	18/10	1867	piga	Belgsnäs
1886	Larsdotter Lundberg, Carin,	25/8	1859	bondsdotter	Svarta
	Andersson, Per,	4/1	1866		Lågbo
	Persdotter Englund, Stina,	1/8	1864	torpardotter	Sevalbo
1887	Eriksson, Anders, .	6/9	1859	arbetare	Kågbo
	Rydberg, Nils,	1/8	1862	arbetare	Kågbo
	Lund, Olof,	20/11	1858	arbetare	Berg
	h. Anna Olsdotter,	20/8	1860		
	b. Alma Cristina,	23/12	1879		
	Catarina Fredrika,	11/11	1881		
	Anna Matilda,	15/3	1884		
	Olof Emil,	19/5	1886		
	Hedlund, Lars Olof,	25/7	1868	smed	Nynäs
	Andersson, Erik,	6/2	1864	bondson	Flaten
	Andersson, Per,	21/1	1855	snickare	Berg
	Sundin, Per Teodor,	25/5	1867	dräng	Brunn
	Hedlund, Tore,	3/5	1857		
	Larsdotter, Brita,	2/6	1861	gästgif.dotter	Lindfallet
	Larsdotter, Johanna,	29/9	1863	-"-	-"-
	Larsson Björklund, Per,	30/7	1859		Ölbo
1888	Hedblom, Olof,	22/1	1865	arbetare	Kofsta
	Olsdotter, Brita,	3/8	1860		Brunn
	Olsdotter, Anna Lena,	8/11	1867		-"-
	Persson, Anders Gustaf	12/9	1868		
	Granberg, Kristina,	18/10	1867		

1889	Persdotter, Stina,	20/8	1867	bondsdotter	Brunn
	Björklund, Johan,	6/2	1870	soldat	Ölbo
	Persson Eklund, Per,	29/12	1859	arbetare	Ålbo
	h. Anna Jonsdotter,	27/9	1860		
	b. Emma Elida,	11/9	1886		
	Kristina,	21/9	1888		
1890	Ersdotter, Erika Katarina	28/9	1876		Finnböle
	Ersdotter, Karolina Fredrika	18/9	1877		-"-
1891	Ljung, Anders,	30/11	1864	bondson	Ölbo
	Eriksson, Erik,	12/1	1868	bondson	Ålbo
	Andersson, Löf, Anders,	27/12	1855	arbetare	Ön
	h. Carin Larsdotter,	25/9	1857		
	b. Anders Rickard,	15/12	1879		
	Katarina Eugenia,	7/5	1887		
	Lars Konrad,	15/8	1889		
	Lind, Per,	11/6	1861		
	h. Anna Persdotter,	11/8	1863		
	b. Johan Valfrid,	11/9	1887		
	Eda Arvida,	31/8	1889		
	Oskar Eugen,	13/5	1891		
1892	Andersson, Karl Erik,	26/12	1871	landboson	Ålbo
	Olsson, Anders,	24/12	1870	fördelstagare	Flösta
	Persson, Per,	19/1	1869	dräng	Ålbo
	Larsson Lindberg, Jonas,	14/3	1850	bonde	Högnäs
1893	Ersdotter, Stina,	8/8	1841	piga	Byn
	Melinder, Karl Johan,	4/6	1866		Kofsta
1895	Åkerman, Johannes,	29/4	1876		Oppåker
	Wendelin, Klas Johan	4/9	1876		Staf
1897	Larsdotter, Margareta Kristina	26/6	1870	piga	Västbyggeby
	Lindberg, Karl Olof,	24/1	1880	bondson	Högnäs
	Andersson Westring, Per,	1/3	1874		Västbyggeby
	Melinder, Hjalmar Em.	5/9	1877	skomakarson	Brunn
1898	Sundin, Josef,	26/1	1877	urmakarson	Brunn
1900	Persson, Lars,		1830	arbetare	Berg
1901	Andersson, Karl August,	15/11	1881		Högnäs
1902	Palm, Olof,	16/4	1877	arbetare	Ölbo
	Eriksson, Erik,	30/3	1888		Ölbo
	Andersson, Anders	2/8	1855	snickare	Bäck
1903	Fredlund, Per Olof,	27/1	1873	f.d.hem.äg.	Ölbo
	h. Karin Östlund	2/5	1879		
	Lindberg, Karl Olof,	24/1	1880	arbetare	Högnäs

1903	Lindberg, Lars Gustaf	6/8 1884	arbetare	Högnäs
	Johansson Ström, Otto,	8/7 1876	fabriksarb.	Bäck
	Larsson Forslund, Lars,	13/11 1869	bonde	Brunn
	Larsson, Olof August,	23/7 1875	arbetare	Ås
	Englund, Jonas,	26/4 1871	arbetare	Brunn
	Ångblom, Karl Erik,	29/1 1879	skomakare	Östveda
	Nordström, Matilda,	15/3 1880		Österbyggebo
1904	Olsson, Lena,	15/1 1872	bondedotter	Rångsta
	Nordström, Anna Brita,	4/10 1883	"	Holmen
	Andersson, Karl Johan,	27/7 1885	arbetarson	Berg
	Vestberg, Karl August,	26/7 1881		Södra Sundet
1905	Östlund, Ida Elisabet,	19/11 1883	bondedotter	Brunn
	Östlund, Erik,	3/6 1882	arbetare	Brunn
	Engström, Per,	26/3 1881	arbetare	Kofsta
	Käck, Margareta,	1881	småskollärarinna	Brunn
	Andersson, Brita,	20/6 1870	bondedotter	Sända
	Andersson Säll, Per,	29/3 1874	f.d.gardist	Berg
1906	Andersson, Per Gustaf,	13/10 1868	fjärdingsman	Ölbo
	Åkerman, Anders,	8/3 1882	bondson	Bäck
	Hjelm, Kristina Maria,	6/12 1885	soldatdotter	Kågbo
	Andersson, Jonas Otto,	9/4 1893	bondson	Gisselbo
1907	Eriksson, Johan Axel,	3/3 1882	snickare	Lindbäck
1908	Östlund, Ida Elisabet,	19/11 1883		Brunn
	Forslund, Alma Kristina,	18/8 1886	bondedotter	Brunn
	Forslund, Anna Ellida,	25/5 1889	"	"
1909	Östlund, Anders,	10/9 1887	arbetare	Brunn
	Tapper, Olof,	4/3 1880	"	Berg
	Andersson, Anders,	18/2 1889	hem.äg. son	Brunn
	Bergström, Teodor Sten,	3/3 1889	urnmakare	Brunn
	Olsson, Johan Gustaf,	24/4 1889	arbetare	Brunn
	Eriksson, Erik Johan,	25/9 1886	hem.äg.son	Lågbo
1910	Osén, Erik Gunnar,	20/12 1890	arbetare	Ön
	Osén, Berta Fredrika,	13/8 1892	arbetardotter	Ön
	Markusson, Markus,	29/5 1885	bondeson	Brunn
	h. Anna Lif,	11/7 1889		
	b. Stina	11/6 1909		
	Andersson, Lars,	27/6 1878	arbetare	Brunn
	Englund, Joel Engelbert,	3/10 1891	arbetare	Berg

1910	Englund, Jonas, h. Johanna Karolina Eustafsdotter, b. Joel Engelbert, Johanna Elisabet, Maria Kristina, Anna Brita, Gustaf Bernard, Erik Holger, Persson, Elin Margareta, Engström, Karl Emil, Forslund, Katarina, Laurentia,	26/4 1871 5/10 1870 3/10 1891 19/11 1896 20/1 1900 9/12 1901 18/8 1905 11/12 1907 4/2 1884 18/8 1886 21/6 1891	arbetare sömmerska arbetare bondedotter	Berg Brännfallet Kofsta Rångsta
1911	Hedlund, Axel, Larsson, Brita, Hedström, Maria, Eriksson, Lars Arvid, Lif, Kristina Albertina, Falk, Petrus,	1/6 1889 25/4 1890 5/2 1888 16/11 1888 27/12 1889 29/6 1884	eldare bondedotter bondedotter hem.äg.son piga stenläggare	Nynäs Berg Berg Lågbo Rångsta Ås
1912	Osén, Olof Elon, Ljung, Emil Laurentius, Forslund, Hilda Elisabet, Lingvall, Per,	24/9 1895 13/2 1892 26/3 1896 21/1 1884	arbetarson arbetarson bondedotter sågarbetare	Ön Brunn Rångsta Bälgsnäs
1913	Falk, Agnes Matilda, Sundin, Viktor Johan Em. Nordström, Erika Eugenia,	27/1 1894 10/6 1895 10/2 1897	korpralsdotter arbetare hem.äg.dotter	Ås Ölbo Holmen
1915	Karlstedt, Rut Lovisa,	8/11 1890		Brunn
1916	Löthman, Axel, Olsson, Karl Johan,	29/10 1887 29/11 1898	bagare arrendatorson	Brunn Brunn
1917	Forslund, Anna, Forslund, Anna Josefina,	3/12 1858 5/2 1894		Brunn Brunn
1919	Osén, Einar Andreas, Osén, Addie Gedidia,	3/3 1900 26/4 1902	arbetare	Böle Böle
1920	Tapper, Per Gustaf, Kvist, Anna, Persson, Elin Margareta,	29/2 1888 23/9 1888 4/2 1884	arbetare sömmerska	Berg Finnböle Berg
1922	Ljung, Per Viktor, Larsson, Erik Viktor,	21/11 1893 23/1 1904	snickare arbetare	Brunn Dragbo
1923	Skoglund, Lars Johannes, Jansson, Karl Erik, Forsström, Josef,	6/12 1898 9/12 1900 22/12 1891	f.d.handl. arbetare arbetare	Gisselbo Österbyggebo Kågbo

1923	Johansson, Sigurd Efraim	2/5	1898		Oppåker
	Hedström, Karl Erik,	31/5	1901	arbetare	Ölbo
	Wallner, Erik Reinhold,	1/8	1900	snickare	Ölbo
	Lindberg, Johan Helmer,	23/4	1890	korgarbetare	Ås
1924	Walldén, Erik Gunnar,	11/1	1905	snickare	Kofsta
	Persson, Karl Fingal,	16/10	1901	agent	Brunn
	Strähle, Karl Bertil,	5/12	1893	målare	Brunn
1925	Osén, Östen Herman,	8/1	1909	arbetare	Kungsgården
	Osén, Judit Otilia,	26/11	1904		"-
	Strand, Axel	19/10	1899		Ölbo
1926	Ljung, Per,	8/9	1907	arbetare	Ölbo
	Östlund, Erik Napoleon,	4/10	1894	skomakare	Brunn
	Skoglund, August Konrad,	9/1	1901	arbetare	Gisselbo
	Skoglund, Markus Alexander,	10/5	1907	arbetare	"-
1927	Evaldsson, Astrid Vilhelmina	20/1	1908		Österbyggebo
1929	Sundberg, Johan Leonard,	2/9	1903		Högnäs
	Pettersson, Hjalmar Aga- petrus Bror				Ön
1933	Johansson, Agnes Matilda,		1894		Åhs
1940	Frisk, Per Justinus,	13/4	1887	jordbr.arb.	å förs.skriv

Tore Larsson har gått bort.

Vi lärde känna Tore Larsson, när han sökte kontakt och talade om, att han var sysselsatt med att upprätta ett släktregister för Hedesunda.

Så småningom förstod vi, att Tore Larsson var en mycket kvalificerad släktforskare. Han hade de egenskaper utan vilka det inte går att göra ett register av det här slaget. Han var ytterst noggrann och hade ordningssinne, var metodisk och systematisk. Därtill var han uthållig och hade föresatt sig att till sist avsluta registret, som eventuellt skulle kunna ingå i en ny släktbok.

Vid sin bortgång kunde han också se slutet på arbetet. Han hade registrerat alla hedesundabor, som bokförts på fastighetsbeteckning. Vad som återstod var de övriga.

Hembygdsföreningens avsikt är att om möjligt komplettera registret på denna punkt och därmed göra det fullständigt. Det imponerande registret har av Tore Larssons anhöriga överlämnats till hembygdsföreningen.

Tore Larssons far var född i Hedesunda. Själv var han uppvuxen i Valbo. Han var senast som datakunnig anställd vid Riksförsäkringsverket. Tidigare var han verksam som ingenjör bland annat i Köping. Vid sin bortgång var han bosatt i Jordbro utanför Stockholm.

Väckelsen i Hedesunda kom norr ifrån. Leks-Kjerstin hade varit i Norrala en tid och kom så tillbaka till Hedesunda med väckelsens eld i sitt sinne. Många blev troende och snart väcktes Jöns Andersson i Haget och Olov Nilsson i Oppåker också. Dessa två män blev sedan lekmannapredikanter och föregångsgestalter till bildandet av Hedesunda missionsförsamling. Också tillresande predikanter kom till socknen för att predika evangelium. Men de var inte speciellt välkomna av en del. Dessa fick utstå en hel del hugg och slag, och man hånade "läsarna". Detta hände också Olov Nilsson, han som kunde konsten att få åhörarna att verkligen lyssna och göra allvar av sin ångest och samvetsnöd.

Eftersom konventikelplakatet ännu var i bruk var det förbjudet att ha uppbyggelsemöten i hemmen. Nu gick man till kyrkan på söndagens högmässa och efteråt samlades man på kyrkbacken för att bestämma var man skulle samlas på eftermiddagen till "läsning och bön". Det var då någon som inbjöd till sitt hem. Men också i skolorna hölls möten. Sedan Jöns Andersson och Olov Nilsson blivit omvända eller kristna, som man i stolthet ville bli kallade, växte antalet frikyrkoanhängare mer och mer i antal och anseende. Med detta ökade också behovet av egen lokal och 1864 byggdes första bönhuset på Åsen. Det stod färdigt och togs i bruk annandag jul -64. Den stod på samma plats som den nuvarande Missionskyrkan står.

Så var man nu mogen, att efter gedigen och hängiven förkunnelse om församlingens betydelse bilda Hedesunda Missionsförsamling. Det var 4-5 november 1877 då 76 personer var samlade i Missionshuset för att där låta anteckna sina namn för medlemskap. Någon ritual eller ceremoni var det inte omkring detta. Olov Nilsson stod i katedern framme i Missionshuset och antecknade de anmäldas namn, adress och de nödvändiga data med stor noggrannhet.

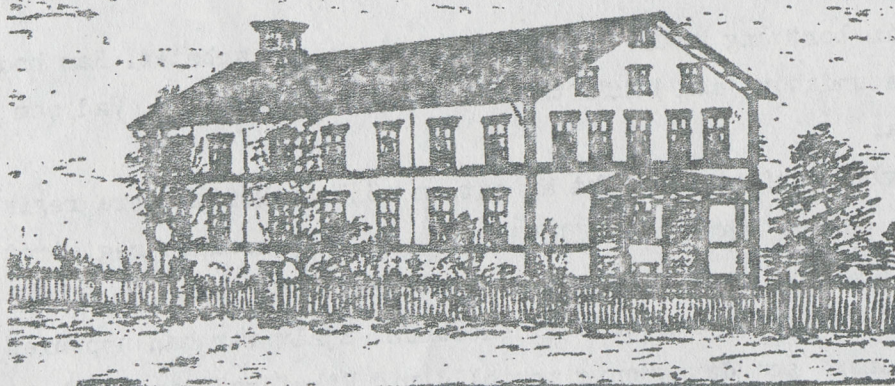
Efter några år upplevde man att Missionshuset var för trångt och en kommitté tillsattes för att komma med förslag om det skulle byggas ut eller om det skulle bli ett nybygge. 1883 var man klar med utredningen och det blev ett förslag om nybygge. Och församlingen gick med på detta förslag och man satte igång. En omfattande tillbyggnad gjordes också 1909, då tornet byggdes. Sedan har församlingen varit mån om att hålla Herrens hus på Åsen väl i skick.

Så har församlingens verksamhet fortsatt genom 11 decennier. Många människor har kommit under församlingens inflytande. Här skulle mycket kunna skrivas om de olika verksamhetsgrenarna, men det ges inte utrymme till detta här och nu.

Detta år, 1937, vill vi göra till ett jubileumsår. Inte bara med fest utan med festinslag i vardagen. Vi har delat upp detta jubileum på flera helger. Förutvarande pastorer i församlingen har gjort eller kommer att göra besök under året. Det som senast skedde var under Ömötet, då några församlingsmedlemmar framförde "Läsarfolk" - ett spel om tron, som Henning Persson skrivit. Nästa tillfälle blir lördagen den 5 september då f.d. söndagsskolelever inbjudes. En festkväll tillsammans med elever från 1920 och framåt. På söndagen blir sedan Höstofferdag.

Ända från församlingens början har man önskat, att allt inom församlingen skulle växa fram ur Guds levande Ord. Man vill ha ett fullkomligt evangelium. Detta är vad vi också idag vill ha och är mån om.

O. S.

Missionshuset innan tornet byggdes.

Kyrkbröllop firades i lördags afton i Torsåker, då skogvaktaren Birger Englund i Hedesunda sammanvigdes med Viola Palm, dotter till bannmästare G. Palm i Gagnef och hans hustru. Bruden bar församlingens ena brudkrona. Kyrkan var rikt dekorerad med blommor och grönt.

Efter vigseln gävo brudens föräldrar middag på sin gård i Solberga för ett större antal inbjudna släktingar och bekanta.

På kvällen uppvaktades brudparet av en stor samling ungdom. Festligheten pågick även under söndagen, meddelas till Norrlandsposten.

Frikirkligt bröllop firades i lördags i Hällby, Hedesunda, då hemmansägare Lars Hällström och hans maka bortgifte sin äldste dotter Lydia med flottningssarbetaren Einar Olsson från Lövåsen.

Vigselakten i enlighet med Sv. missionsförbundets ritual förrättades av pastor Klas Wennberg, som också höll högtidstalet för de unga. Den borgerliga akten hade förut på dagen föregått inför vederbörlig myndighet. Ett stort antal gäster, mest ungdom, hade inbjudits och undfågnades rikligen i det gästfria hemmet.

Frånvarande vänner och anhöriga hade genom ett stort antal telegram gjort sig påminda.

Sedan sommarkvällen skymning inträtt, samlades hela bygdens övriga ungdom för att på gammalt härdvunnet sätt "se bruden".

Taktfasta ljödo hurra- och lovsången brudparet till mötes från den stora takaran, och gång efter annan måste brudparet, ledsagade av tärnor och marskalkar, låta sig beskedas.

Ett högtidligt bröllop firades annars dag jul hos hemmansägaren Erik Österling, Åhs, Hedesunda, då äldste sonen fjärdingsman Per Martin Österling, som sammanvigdes med Ingeborg Ottilia Pihlstrand från Östveda, dotter till hemmansägare Erik Pihlstrand och har maka dörstades. Vigselförrättare var kyrkoherde Carl Rogberg, som efter vigseln höll ett anslående tal och lyckönskade brudparet.

Till bröllopet hade infunnit sig 70-tal gäster, som rikligen undfågnades med mat och dryck. Dessutom förekom mycken musik till olika instrument, te uppläsning av telegram samt en julberättelse. Det trevliga samkvämet avslöts vid midnattstid med ömsesidiga tacksamhetsbetygelser samt psalmverse "Herre signe du och råde". Den vackra kvällen hade lockat en stor skara ungdom och gamla till bröllopsgården för att se bruden, varför brudparet flera gånger måste ut och visa sig.

Brudgummen, som bland 56 sökande antagits till fjärdingsman i Möklinta socken av Västmanlands län, avreser dagarna för att tillträda ovanstående befattning vid nyåret, meddelas till Norrlands-Posten.

HEMBYGDSDAG

Söndagen den 16 aug.
på Åsudden

Kl. 10

Friluftsgudstjänst med barndop

Kyrkkaffe

Kl. 13

Hembygdsfest:

Folkdanslaget

Musik och sång

Tal av landshövding Lars Ivar Hising

Servering

Försäljning m.m.

Hembygdsföreningen 75 år

Det finns numera en hembygdsförening i snart sagt varje socken i vårt land. Inte alla är så gamla som Hedesunda Hembygdsförening. När den bildades 1912 var den först i Gästrikland och i länet var det bara Ljusdal som hade kommit i gång något år tidigare.

Varför bildades hembygdsföreningar vid denna tid?

Bakgrunden är lätt att spåra. Artur Hazelius stod bakom Nordiska museet och med Skansen i Stockholm lade han grunden till ett friluftsmuseum, som blev en källa till inspiration över hela landet. I Dalarna hade en hembygdsrörelse, som småningom fick fastare form, skapats av en samling entusiaster, författare och konstnärer framför allt, inte många var riktiga dalkarlar från början.

Hedesunda nåddes också av dessa strömningar. Det kunde finnas olika motiv för en hembygdsförenings bildande. Gemensamt var emellertid samlingen kring den egna bygden, dess historia från äldsta tider och en fruktan för att mycket av kunskapen om det gamla var på väg att gå förlorad. Hotet kom framförallt från industrialismen, massproduktionen, som skulle göra till exempel gamla hantverk överflödiga. Samtidigt misstänkte man att gamla värden och normer skulle ersättas av något, som var sämre.

Mycket har hänt inom hembygdsrörelsen under årens lopp. Vissa tider har den nätt och jämnt existerat. Under senare årtionden har den fått ett oantat uppsving. Nya strömningar i den allmänna debatten har gynnat hembygdsrörelsen.

I vår hembygdsförenings stadgar står det numera kort och gott att målet för föreningen är att stärka känslan för hembygden. Det är något som bör kunna gillas av alla i Hedesunda och även av många som lämnat vår bygd, men som gärna vill upprätthålla kontakten med födelseorten och dess människor. Det behöver därför aldrig bli några delade meningar om betydelsen av hembygdsföreningens verksamhet. Det blir ytterst en fråga om mänsklig gemenskap, som för många känns som ett livsvillkor.

Att hembygdsföreningen funnits och utvecklats under 75 år är en följd av många hängivna insatser. Till alla dessa frivilliga ideellt arbetande krafter går vår tacksamhet. De har skapat förutsättningarna för verksamheten genom rader av aktiviteter. Kvinnliga medlemmar har oförtrutet bidragit till ekonomin. På senare år med julmarknader, lotterier och andra arrangemang. Yrkesmän av olika kategorier har beredvilligt ställt upp när hembygdsföreningen bett om hjälp i samband med byggnaders uppförande och underhåll. Det går inte att räkna upp allt som gjorts. Sist och slutligen har hembygdsföreningen fått ta emot gåvor från enskilda och organisationer. Medlemmarnas stöd har burit upp verksamheten.

Söndagen den 16 augusti möts vi till vår traditionella hembygdsdag. Det blir litet högtidligare denna gång, eftersom vår landshövding Lars Ivar Hising lovat medverka.

Denna söndag passar det också att alla som har möjlighet hissar flaggan. En dag som denna är allmän flaggning för vår egen bygd verkligen på sin plats!

Välkomna alltså till hembygdens dag!